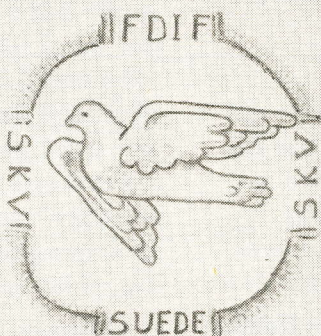

Kiruna	Koskullskulle	Luleå
Malmberget	Boden	Maparanda
Tärendö	Seskarö	Rönne
Munkavund	Båtskärsnäs	Perjus
Arjeplog	Twärön	Öbbala
Myliden	Kristineberg	Skellefteå

Sundbyberg	Söderlänne	Segeltorp
✱	✱	✱
Järn	Nacka	Sofia
✱	✱	✱
Huddinge	Lidingö	Solna
✱	✱	✱

SANDVIKEN	Söderhamn	Iggesund
GÄVLE	Marmaviken	Hudiksvall
Hofors	FRANÖ	Ljusdal
Bollnäs	Kramfors	Långsele
Vallsta	FRANÖ	Sandö
Ljusne	FRANÖ	Verken
Alnö	Fagervik	Arvidsjaur
Kalix	Sundsvall	Mattfors
Åby		

Jonsered	Lid.	Partille
Lerum	Köping	Borås
Majorna	Göteborg	Hisingen
Haga	Skaraborg	Torpå
Vänersborg	Trollhättan	Halmstad
Skövde	hättan	Mölnådal

Högforsbruk	Grängesberg	Åre
Kolsva	Ludvika	Köping
Björneborg	Hagfors	Västerås
Skoghäll	Torsby	Sura-hammar
Karlstad	Filipstad	Kristinehamn
Välberg	Vilsand	Åre
Storfors	Amfjörby	Säffle

Huskvarna	Hohultslätt	Vaggeryd
Jönköping	Norrvik	Lenhovda
Värje	Mybo	Malmö
Mönsterås	Kalmar	Lund
Nässjö	Hälsingborg	Hälsingborg
Värnamo	Gislaved	Bremåla

Essingen	Hägersten	Östermalm
Söder	Åsen	Norr
Blommensberg	Stockholm	Kungsholmen
St Göran	Fyrklövern	Enskede
Årsta	Bränna	Ekensberg

Örebro	Laxå	Motala
Karlshaga	Hällefors	Lindköping
Degerfors	Norrköping	Skärblacka
Eskilstuna	Ljungsbro	Åby
Julita	Norrtälje	Mörum
Torshälla	Heby	Svängsta

Denna duk av grått linne med korsstygnbroderi i blått och rosa överlämnades av SKV till Madame Cotton vid Wienkongressen.

Vi kvinnor

I Demokratiskt Världsförbund

Å R G. 5
1 9 5 3
Nr 1

Ett bedrövligt budskap

Herr Truman har avgått som president i USA. Han har hållit ett avskedstal, ett så kallat budskap till Kongressen och till det amerikanska folket. Vad var innehållet? En del glosor om frihet och "den fria världens" slutliga seger. Men huvudsakligen två ting: Dels en bottenlös fruktan för kommunismen, som han tydligt delar med dem, vilka han till synes varnar för en sådan fruktan; dels en hänsynslös vilja till ödeläggelse och förintelse av allt levande i världen — genom så kallade atomvapen.

Man skulle knappast tro en person av så att säga medelmåttiga dimensioner jämväl utrustad med en så stor ondska. Det kanske i stället är eftersägandets litenhet. Och man får nästan den uppfattningen att herr Truman tänker sig, att när USA ödelagt allt levande på jorden, kommer det att lyckas de så kallade "Sovjetherrarna" att skapa en ny och lycklig tillvaro genom samförstånd mellan det bästa av gammalt och nytt. — Hur detta nu skall gå till!!

Elisabeth Tamm

Vi tackar våra medlemmar

En slutlig värdering av SKV:s insats för Folkens fredskongress i Wien kan ännu inte göras ty alla avdelningar har ännu inte redovisat sina resultat. Men vi kan, redan nu, med glädje konstatera att vi nått långt över det mål vi ställde oss i höstas: att säkerställa fyra delegaters resa till den utomordentligt betydelsefulla kongress som FOLKENS FREDSKONGRESS utgjorde. Det gällde alltså att samla minst 4 000 kronor på ungefär två månaders tid. *Resultatet blev 6 865 kronor.* Vi kunde sända sex delegater vilka voro fru Margit Andersson, Luleå, författarinnan Rut Hillarp och Maja Bergström från Stockholm, fru Elin Johansson, Göteborg, Birgit Carlsson, Örebro och fru Margit Karlsson, Jönköping. Det är tack vare kvinnornas kollektiva arbete för freden i världen som detta goda resultat nåtts. Det skulle föra för långt att nämna alla de avdelningar och enskilda medlemmar som gjort sig förtjänta av hedersomnämmande, här endast några exempel. Det distrikt som bör nämnas först är Stockholms Län där *samtliga* avdelningar hedrat sig, främst Nacka-Boo med 183 kr. Sundbyberg 160 kr. Södertälje 104:75 osv. tillsammans har 903:50 överlämnats från Stockholms län till Fredskommittén. "Fyrklövern" i Stockholmsavdelningen har ensamt redovisat 1 075 kronor och därmed säkrat en egen delegat, det är de *många husmödrarna* som med entusiasm ställt sig ett högt mål före och klarat det med glans. Av de energiska Göteborgsavdelningarna kommer "Östra" främst med sina 404:50 av de 689 kr. från Göteborg. Av de enskilda avdelningarna som man särskilt vill nämna står främst den lilla avdelningen i *Högsby-Ruda* som på rama landsbygden samlat 114 kr. likaså *Åby* i Östergötland med sina 115 kr. Avesta, Hofors, Luleå och Partille står också främst i raden med särskilt fina insatser. Visst skulle man vilja räkna upp många fler som medverkat till det goda resultatet.

G. L.

Några ord om omslagsbilden

Säkert är det många SKV-medlemmar som vill veta hur det blev med den duk, som SKV-avdelningarna landet runt var med om att brodera sina namn på. Vi skall här berätta om när duken överlämnades till KDV:s av världens kvinnor så högt värderade ordförande Mme Eugenie Cotton.

En dag under kongressen mottog varje kvinnlig delegat en inbjudan från KDV till en mottagning på Hotel Stefanie. Dit infann sig kvinnor från nära hundratalet länder. Och där kom också vi svenska kvinnliga delegater. Lokalen var festligt smyckad. Var skulle vi placera oss? Jo, där ett bord med svensk flagga. På varje bord stod en nationell symbol.

När alla intagit sina platser steg Mme Cotton, hälsad med applåder, fram och hälsade alla varmt välkomna. I stället för att hålla något tal gick hon okonventionellt omkring och hälsade de olika delegationerna vid deras bord. Då Mme Cotton kom till det svenska bordet och hälsade oss på sitt enkla och innerliga sätt var tillfället inne för att överlämna vår gåva.

Margit Karlsson riktade några ord till Mme Cotton i vilka hon redogjorde för hur duken kommit till, att den utgjorde ett led i våra kongressförberedelser och att den ville uttrycka de svenska kvinnornas beundran för Mme Cottons storslagna personliga insatser i arbetet för KDV och freden.

Mme Cotton tackade för gåvan och bad om sin hälsning till alla dem som bidragit till den och uttalade sin glädje över att så många kvinnor deltog i den svenska kongressdelegationen och att vårt förbund var på frammarsch. När hon sedan läste ortsnamnen på vår duk berättade hon att hon minns flera av dem sedan den tid då hon läst om Nils Holgerssons underbara resa.

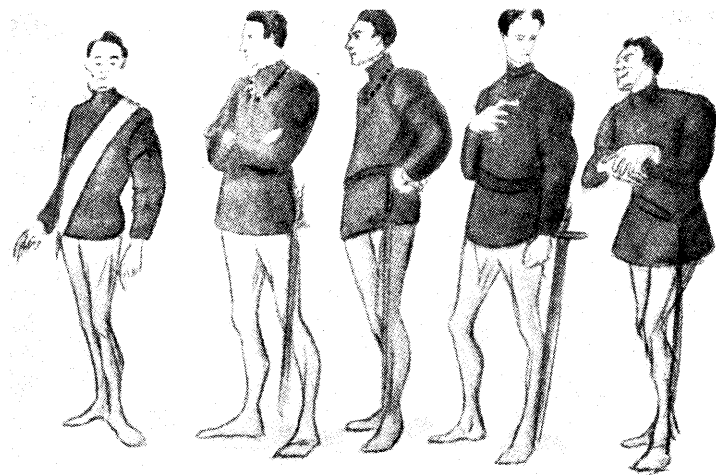
För oss blev detta en oförglömlig kväll. Ingen möter Mme Cotton, denna hjältemodiga och trots förföljelser så starka och rakryggade kvinna, utan att för alltid bära med sig minnet av hennes fascinerande gestalt.

B. C.

Humor och Högsintheit

När Vilhelm Grönbech, den danske kulturhistorikern, från sin förtroliga och ingående samvaro med olikartade kulturer på jordens vida ring, vänder åter till vår egen västerländska kultur, måste han gång på gång säga: vår kultur är *trång*, vi blir hårda, omänskliga. Ty vi går alltid ut ifrån att vi är "det högsta", det ojämförligt högsta och förnämsta i tillvaron. Därför kan vi inte naturligt och hjärtefyllt ta emot från andra kulturer och vi kan heller inte giva, självklart och mänskligt. Nej vi kan inte ens umgås med varandra här i vår trånga värld, vi möter också varandra med hårda allvarliga ansikten — moralister kallar Grönbech oss — vi dömer och fördömer.

Det finns något som är oss människor givet till förlösning — humorn, skrattet, festligheten. Låt oss inte glömma att det första tecknet att ett litet barn fått syn på en annan människa är ett leende — ja ett lindebarn kan storskratta oss vuxna rakt i ansiktet, överväldigat av sin framvällande humor. Och skrattet — humorn — böljar runt hela den vida jorden, stiftar samförstånd och stiftar fred — hos indianer och kineser, hos söderhavsöarnas bruna folk och Afrikas svarta, den levde rikt och hörde de stora festerna till hos antikens folk och hos de gamla nordborna. — "Med humor övervinner människan det onda eller de onda, som hon inte vill ha in i sitt liv", säger Grönbech. Och han fortsätter: Hos alla primitiva folk och hos deras andliga fränder i den antika världen: nordbor, greker, israeliter, är det onda och de onda — demonerna — en allvarlig realitet som inte är att leka med, om man låter dem husera. Mot demonerna hjälper blott andliga vapen, och det viktigaste är humorn. I gudstjänsten har demonerna sin plats i det heliga dramat — man märker dem bland gudarna på att de är löjliga och övervinns med humor. Ett minne av detta har vi i nordbornas praktfulla skildring av Loke, demonen som har sin gång i gudarnas salar fast han hör hemma i den onda världen — i Utgård eller jättehem har han alla sina fränder. Och ett blekt minne finns i Jobs bok, där Satan övervinns i ett högtid-

Teckning till Jobs bok av Harriet Löwenhielm.

"När Guds söner trädde inför Herren var ock Satan med bland dem."

ligt styrkeprov. Han får rätt att använda sin makt till det yttersta, men förlorar spelet i samma stund som han tror att det är vunnet.

I medeltiden, då — som Grönbech säger — "det fanns religion i Europa", då flödar humorn, skämtet och skrattet, i det dagliga livet men rikast vid högtiderna: på helgonens festdagar — de stora folkfesterna — vid bröllop och begravningar. Grönbech citerar en medeltida berättare, som mitt i berättelsen bryter av och säger: "Det måste ni ge mig rätt i, att när vi får er till att skratta, så farväl med vrede, farväl med frestelse till hat och agg." Och nog kan det besannas också i den dag som är — humorn kan gudskelov knappast utrotas, och den lever djupt i folkets liv, ute i bygderna och i varje äkta arbetskamratskap. Men ändå — allt som århundradena gått har västerlandets folk blivit allvarsammare, glädjelösare, oåtkomligare för det som löser upp bitterhet, hat och agg. Vi skrattar — på teatern eller bio! — mest åt varandras fel och ömkligheter, eller vi skrattar ofta bara dumt och meningslöst och ansträngt, men sällan kan vi av hjärtat skratta *med* andra, så att de blir oss kära och förtroliga, hur främmande de än tycktes oss.

Humormänniskan upptäcker, säger Grönbech, att i varje möte mellan människor finns det ett motstånd som skall övervinnas, det är motsättningen mellan det kända och det främmande. Det är kärlekens väsen att övervinna motsättningen, men icke att upphäva den — det är just växelverkan mellan motsatserna som är rikedom — fast den ofta är så komisk!

Ett möte kan lika väl bli till fiendskap som till kärlek, den kan bli till en strid, som har kärlekens betagenhet och vördnad i sig, eftersom två motsat-

Det som blir kvar

Dikt av Johannes R. Becher

Skriven 1938

*Så som man visar i en gammal kyrka
den ondes fotspår — genom stadigt murade
valv kom han hit; med Satans hela styrka
stod han vid högmässan just här och lurade, —*

*så skall man visa på den plats en dag,
där han, "der Führer" låg på magen, död.
och ingen gravvård, ingen sarkofag
skall offras honom, själva trappans stöd*

*och stenen tiger, som han skred på, då han gick
att bjuda blodiga banéren vecklas ut,
— den trappan gick han ofta före slagen. —*

*Av honom är det inget kvar, nej, slut
är alltihop, man trampar platsen något ögonblick;
man säger: Och här låg han död på magen!*

Svensk tolkning av Ingeborg Björklund

Utesluten

av Ingeborg Björklund

*Därför att hon såg en stjärna,
som de andra inte såg
måste strax polisen värna
staten. Fara förelåg.*

*Utesluten gick hon ensam,
där hon förut varit känd,
drömde om en värld gemensam,
ljus för aveny och gränd.*

*Stjärnan stiger. Snart kan alla
se dess himmelskt rena sken.
Hon, som såg den först, i kalla
graven vilar sina ben.*

ser brottas med varandra och växer genom kampen. Jakob, den gamle patriarken, gjorde en god gärning när han satte det slagordet in i världen: Jag släpper dig icke med mindre du välsignar mig. Det kan gott, säger Grönbech, vara ett valspråk för all äkta fiendskap i världen — i motsats till kätthet, som blott vill utrota och förödmjuka en motståndare. Därför blir en ärlig fiendskap, menar han, fylld av det som i gamla dagar kallades högsinhet och adel — ädelmod. Den segrande följer sin fiende till graven och visar honom den sista hedern med samma innerlighet som en vän, om också innerligheten är nog så egenartad till sitt innehåll.

Men moralisten säger: att visa högsinhet är det samma som att sudda ut värdena i tillvaron. Därför måste kampen slutföras i tillintetgörande och förhå-

nelse. Den döde fiendens kropp skall ha en förgiftad påle genom sin kropp i graven, så att han inte går igen.

Grönbech svarar: I kärleken är det ju två världar som genomlever händelser och skeenden med varandra, var på sitt sätt, men i skapande harmoni. Om moralisten fordrar att de två skall bli ett, och förargas över att de inte blir det, så gläder sig humoristen över att två människor blir två nya människor.

Till detta är väl inget att tillägga. Blott en förmodan: om humorn är oss människor given som en livets oundgängliga gåva — utan vilken själva livets glans dör bort — så gäller kanske detsamma om högsinhet, om ädelmod.

Honorine Hermelin Grönbech

Birgit Carlsson:

Folkens fredskongress i Wien

"Folkens Fredskongress är inte ett möte med diplomater — delegaterna har inga andra kreditivbrev än folkens vilja till fred."
(Kvinnlig delegat från Pakistan)

Miljoner och åter miljoner människor världen över hade knutit sina mest brinnande förhoppningar till Folkens Fredskongress i Wien. Aldrig tidigare hade en sådan kallelse gått ut över världen som denna — kallelsen att mötas till en fri diskussion om fredens problem.

I professor Juliot-Curies brev tillförsäkrades varje delegat, gäst eller observatör rätten att inte endast tala på kongressen, utan även rätten att deltaga i de olika kommissionernas arbete. Ingen skulle heller behöva binda sig av beslut som vederbörande icke var beredd att personligen underteckna.

Infriade kongressen de förhoppningar som miljoner fredsläskande människor ställt? Ja, den infriade dem! Skulle inte här fredens partisaner mötas på nytt? Jo, men Wienkongressen blev vida mer än en kongress med fredens partisaner, det blev en verklig folkens fredskongress. Hur väl bekräftades inte detta av en rad framträdande personligheter i kongressen. Den kände liberala politikern Giuseppe Nitti och den kristne demokraten Raphael Terranova, som båda representerade den i Italien verksamma Parlamentariska Gruppen för Fred. Där deltog den världsbekante franske författaren Jean-Paul Sartre, förre presidenten i Spanska republikens råd José Giral, den framträdande representanten för Englands kvinnor Mrs Monica Felton, den framstående medlemmen av Indiens Nationella Kongressparti Dr S. D. Kitchlew och före tyske rikskanslern Joseph Wirth. Uppräkningen skulle kunna fortsätta av namn på personligheter som är kända bland de enkla människorna världen över. Men det är inte namnen i och för sig som är det viktigaste, utan det viktigaste var, att här möttes representanter för skilda rörelser, uppfattningar och religiös tro utan någon som helst annan förebild än viljan till fred.

Innanför den vackert prydda fasaden på Wiens konserthus möttes alla i en anda av varm förståelse och stor hängivenhet för fredens sak. Det är inte lätt att med hjälp av skrivmaskin och papper ge uttryck åt den äkta vänskap som strömmade alla till mötes genom ett blixtrande leende från den svarte delegaten från Ekvatorial-Afrika, genom kinesiskans graciösa och värdiga bugning, genom en blick från den gamle prästmannens ögon eller genom ett fast handslag från den unge världsförbättraren. I all sin litenhet kände man sig här dock som en länk i en oändligt lång och stark kedja.

Ingen fred utan nationell frihet.

På kongressens dagordning stod som första punkt frågan om nationernas självständighet. I sitt stora inledningstal till kongressen slog professor Frederic Juliot-Curie fast:

"Sedan det andra världskrigets slut har fler och fler flagranta övergrepp mot det nationella oberoendet ägt rum i många länder."

Och vilka länder gäller det? Frågan blev sannerligen inte obesvarad. Där kom de land efter land och reste anklagelser. Där kom delegaterna från Frankrike och Italien och andra Väst-europeiska länder som tvingats in i militära pakter, vilka som en delegat uttryckte det, "riktar sig mot folken i dessa länder". De franska och italienska delegationerna, som var

en triumf för freden

kongressens största, reste anklagelser inte bara mot den A-pakt i vilken de dragits in, utan även mot Amerikas ekonomiska och kulturella aggression.

Kongressen ägnade den tyska frågan den största uppmärksamhet. Redan i Juliot-Curies tal togs den tyska frågan upp:

"En fredlig lösning av den tyska frågan genom överenskommelse mellan de fyra stormakterna och Tyskland kommer att utgöra ett första steg mot verklig kollektiv säkerhet."

Professor Juliot-Curie värderade högt resultatet av den internationella konferensen för en fredlig lösning av den tyska frågan som hållits i Berlin en månad före Wienkongressen. Den tyska delegationen, som lidelsefullt vände sig emot att USA i samarbete med Väst-tysklands reaktionäraste element återupprättar den tyska militarismen, framlade vid kongressen genom den väst-tyske delegaten, förre borgmästaren i München-Gladbach Wilhelm Elfes ett 6-punktsprogram för lösning av den tyska frågan. Detta program gick ut på:

1. *Gemensam kamp mot Bonnfördraget och varje slag av militära allianser.*
2. *Konferens mellan de fyra stormakterna för att förbereda ett fredsfördrag med Tyskland.*
3. *Återupprättandet av ett enat Tyskland, all-tysk regering och ett parlament tillkommet på grundval av fri, lika och hemlig rösträtt.*
4. *Upprättandet av ett demokratiskt system i Tyskland.*
5. *Att ett fredsfördrag slutes med denna all-tyska regering ett fredsfördrag som garanterar det framtida Tyskland territoriell integritet och politisk och ekonomisk självständighet.*
6. *Tillbakadragande av alla ockupationsstyrkor från varje del av Tyskland.*

Mot bakgrunden av den roll som Tyskland spelat i det förgångna känns det löftesrikt att ta del av slutappellen i det framlagda 6-punktsprogrammet där det heter:

"Låt oss tvinga stormakterna att respektera det tyska folkets längtan till enhet och självständighet."

Över alla skiljaktigheter i religiös övertygelse, över alla politiska uppfattningar, över alla landgränser räcker vi vår hand till folken i den nationella sambörighetens och fredens namn."

Stoppa de pågående krigen!

Den andra frågan på kongressens dagordning gällde att få ett snabbt slut på de pågående krigen. *Stoppa kriget i Korea omedelbart* — löd den inträngande uppmaningen i inledningstalet till denna fråga som hölls av Kinas vice premiärminister

Forts. å sid. 11.

Intryck från Wien-kongressen

Wienkongressen var en storslagen manifestation, en stimulerande upplevelse för alla sina deltagare, som för hem fulla av ny entusiasm inför sitt arbete i fredens tjänst — ja, var det detta den ville vara, då har den säkerligen lyckats. Kanske var *redan detta* värt det uppbåd av krafter som kongressen kostat. Att stärka folkopinionen mot amerikansk aggressivitet och imperialism, det är väl också en uppgift som kongressen fyllt. En viktig uppgift inte minst här uppe i den tingstenska nord där atlantvindarna dagligen viner i spalterna. Ingen torde ha lämnat kongressen, oberörd av dess tvåtusenhövdade övertygelse om USA som fredens fiende nr 1. Och jag hoppas att mina delegationskamrater — av vilka endast en minoritet var kommunister — ska fortsätta med att vara så antiamerikanska som möjligt och hålla oss utanför Atlantpakten.

Men denna förenkling av verkligheten, var den nödvändig, är den i längden hållbar? Denna formel: USA vill krig, Sovjet vill fred. Kan det vara möjligt att så många människor av så skilda slag och med så skilda politiska åskådningar var så fundamentalt eniga?

Hur förhöll det sig egentligen med denna enighet?

Jag satt en middag vid ett australiskt bord i Wiens rådhuskällare. Det var mest fackföreningsmän där, de var inte kommunister och såg ut som mycket hederliga engelsmän. Jag kom med min vanliga kritik av kongressen: "Här förekommer ju ingen diskussion!" De svarade mig, förvånade och kanske lite overseende med min naiva intellektualism: "Inte har vi kommit hit för att slåss! Vi har just beundrat kongressens förmåga att undvika alla tvistepunkter och hålla sig till det som enar oss. Det har vi lärt mycket av som vi kommer att ha användning för där hemma."

Ett annat svar på min kritik ger sig av sig självt: apparaten var för tungrodd. Varje tal måste vara inlämnat minst en dag i förväg för översättning till olika språk. I allmänhet var väl talen nerskrivna innan delegaterna anlände, och alla länder skulle få komma till tals. Om man författade sitt inlägg under kongressens lopp riskerade man att inte få hålla det förrän en av de sista dagarna, då programmet var så fulltecknat att något svar på eventuella utmaningar inte skulle ha fått plats. För att avhjälpa denna tekniska brist kan man knappast tänka sig något annat än en helt annan sorts konferens, med mindre antal delegater och mindre språklig förbistring, så att endast en direkt tolkning hade behövts. — Man hade nu visserligen möjlighet att ingripa direkt med ett tal utan tolkning, men det förekom aldrig.

Jag vill också understryka att frånvaron av diskussion inte betydde tillvaron av påtryckning och censur. Det *fanns* ju verkligen diskussionsinlägg, fastän de tillhörde undantagen. Och vem som ville fick yttra sig, med den praktiska begränsningen att varje delegation fick en för den avpassad tid till sitt förfogande. Detta tillhörde de villkor som den italienska delegationen

hade ställt för sitt deltagande, liksom att alla tal skulle publiceras i kongresstidningen. Denna tidning kom ut dagen efter de där behandlade sessionerna och var i det längsta pålitlig, dock med refererande bitar i texten. I de sista numren är emellertid talen så summariskt hopdragna att intrycket kan bli missvisande. Sessionerna höll på halva nätterna vid det laget, så det är förklarligt.

Jag nämnde att det fanns undantag, inlägg som bröt av. Det första gjordes av "den italienska lärarinnan", som alla sa "tänk på", när man kverulerade. Hon hette Alessandra Piaggio och var representant för en kristlig fredsrörelse. I hennes tal förekom ett par direkta frågor till Sovjet, t. ex. varför Vyshinskij hade förkastat det indiska medlingsförslaget för Korea. — Under kongressens sista dagar förekom också enstaka inlägg av tredje-ståndpunkts-karaktär, t. ex. Erik Blombergs och den danska riksdagskvinnan Elin Appels. Vid denna tid var emellertid uppmärksamheten ytterst förströdd och kongressmedlemmarna splittrade i kommissionsarbete. Det är sådana tal som den svenska pressen noterat med förtjusning, samtidigt som den kallat kongressen kommuniststyrd. Allt tycks ju vara användbart när det har udden åt öster: det är detta faktum som gör balansen så svår för tredje ståndpunktens företrädare. De vill gripa in för den evigt misstrodde. En god återställare av balansen är emellertid ett besök på en fredskongress av denna art: man bestyrks i sin skepsis åt *båda* hållen. Den som alltid ska ha rätt vill man se ställd mot en vägg och tvingad att besvara obehagliga frågor. Och den evigt angripne vill man se försvara sig.

För faktum kvarstår: det fanns ingen debatt, alla talade *med* varandra, eller *förbi* varandra. Från västblockets stater och mer eller mindre koloniala länder förekom endast opposition och denna endast västerut. Joliot-Curies inledningstal var utmärkt och nästan uttömmande, en stor procent av de följande talen var endast begränsade och sämre formulerade varianter på detta. Som det ju måste bli när talen är färdiga på förhand. — Från östblockets stater förekom ingen opposition österut, och behövdes inget försvar, eftersom de inte blev angripna. Även de riktade sig västerut, med angrepp. Deras talare var i avgjord minoritet.

Ändå fanns det bevisligen företrädare för allehanda politiska riktningar. Man kan inte säga att ensidigheten i deras uttalanden berodde på kongressledningen eller världsfredsrådet: felet låg hos delegaterna själva. De hade en möjlighet att ställa även Ryssland mot väggen, och därvid större chanser att få svar på tal än när det gällde USA, vars officiella politik inte hade någon representant på kongressen, men de använde inte denna möjlighet. Trots att Sovjet har solidariserat sig med fredsrörelsen och måste vara känsligare för dess attacker än USA, som bara kan påverkas indirekt, genom folkopinionen.

Äntligen kände han den lust och iver som var nödvändig för att sätta hans handlingsmekanism i gång. Uppmuntrans olja hade till sist lyckats smörja maskineriet. Han behövdes! Han hade en uppgift! Livet var inte fullständigt meningslöst, som han så länge trott...

Han gick ut till Ester för att dela sin iver och glädje med henne — hon var så nedstämd nu för tiden, stackars liten! Nu skulle de tillsammans gå över eld och vatten för att nå fram till en ny framtid.

Ester satt vid köksbordet och grät. — Vad är det, kära du? Vad har hänt?

Ester sköt tyst fram en liten papperslapp mot honom. Han tog upp den och läste. Det var Mirjams handstil.

"Leo, vi skall skickas till Polen, pappa och jag. Vi har inte hört av Ernst än, det är snart tio månader sedan. De säger att vi skall på ett sanatorium nära Lublin, men man vet väl vad det betyder. Om du kan, lämna landet! Ta Ester och fly! Hälsa Liselotte och Alfred. Vi ses aldrig mer, det är min tro. Farväl! Mirjam."

— Deras förra hemhjälp kom med det här för en stund sedan... Hon hade lovat Mirjam att bära hit brevet, men inte vågat förr. De reste i fredags.

— Fredag? Det är måndag idag! Då kan vi ingenting göra...

Han stod där stel som en stock, läpparna och tungan kändes torra. Glädjen över George Bartholdis brev var redan borta i ett oändligt förflutet. Allt det förgångna, hela livet, krymte ihop till ett intet bortom synranden — kvar stod bara skräcken, en darrande fasa för döden.

Mirjam...

Esters snyftningar väckte honom till hans. Med stor ansträngning kunde han röra läpparna, tala... Han sade de ord han tänkt säga — om Bartholdis brev, men de hade fått en annan innebörd, de hade mist sin arom, sin lyckobringande kvalitet. Men sådant måste han dölja för Ester, han måste ge henne hopp, hon fick inte skickas bort — till sanatorium... Hon var frisk och ung ännu...

— Jag skall skriva, stammade han. — Jag skall skriva till Alfred och Nell Bartholdi... Jag telegraferar till Alfred... Då förstår han att det gäller livet... Jag ber honom svara ett ord: Genomresetillstånd. Då får vi — genast. Vi kan visa telegrammet...

Ester såg förskräckt på honom. Hon märkte den förändring som malde sönder honom, han såg hennes blick och vände sig bort.

Det var Ester som telegraferade. Det var hon som kom med svaret in till honom där han satt vid sitt skrivbord. Han var lugn nu, när han läste: Genomresetillstånd avslaget.

— Jag skall skriva till Nell Bartholdi, sade han lågt.

(FORTS.)

T. WRETMAN, STHLM 1913

JAKOBS SKUGGA av Gunhild Tegen.

— Vill ni att jag skall läsa dem nu? säger han och kisar på henne, över de tunna pappersark.

— Ja tack, säger hon svagt och drar in luft, som ett ängsligt skolbarn. Men också hon försöker le, fast kinderna darrar. Han får en aning om att detta är något oerhört för henne!

Så läser han. Det är tyst i rummet. En fluga surrar spasmodiskt mot fönsterrutan, en skrivmaskin klappar i rummet bredvid. Billar tutar på gatan...

Ark för ark lägger han ner på bordet. Det är tio ark, med en enda liten dikt på varje papper. När det är färdigt, vågar han inte se på henne, han börjar om — det kan ju vara för att flickan är så söt...

Efter andra läsningen är han säker — det här är konst. Det här är vad han alltid drömt om — att hitta en talang, att hämta den upp i dagsljuset, att vara med om att skapa en diktare...

Men — han hade alltid tänkt sig en man... Och nu kommer här en blyg flicka... Så säger han något ousäligt dumt, som han alltid skall ångra: — Har ni skrivit dem själv?

— Ja visst, säger hon och spärar upp de guldbruna ögonen. Hennes förvåning väcker honom, han blir en aning röd i pannan, han säger: — Naturligtvis... För övrigt vem som än skrivit dem är en konstnär... Och ni ser så ung ut...

— Jag är inte så ung, säger hon milt. — Det bara ser så ut. Tycker ni att de duger att komma in?

— Ja, säger han och samlar ihop papperen. — Får jag behålla dem? Vill ni komma igen, när ni skrivit mera?

Hennes ansikte lyser. — Ja, viskar hon. — Jag är så glad...

Han ser det. Han reser sig och går runt bordet för att trycka hennes hand. — Välkommen igen!

Hon går. Han sitter ännu en stund lutad över de tio bladen. Lite influens från Rilke — det är sant — men vad gör det — när visionen är så klar formen så skön... Nell Bartholdi — kanske skall det bli ett namn, som eftervärlden skall komma ihåg...

Som en rovfågelskugga över en solig rabatt faller minnet av banditerna på bron. Skall de få tid på sig? Skall kulturarbetet i tidningen få fortsätta?

Naturligtvis! Inte kan världen gå under för en skränfocks skull...

Man skottet i lungan...?

Nåja — en olyckshändelse. En enstaka olyckshändelse!

Tio månader senare. Det är juni, kastanjerna på gatan har snart blommat ut, doften väller tung och rå som lukten av ett brunstigt djur in i det öppna fönstret. Himlen är mörk, det ligger aska i luften...

— En dam önskar tala med redaktörn, ropar springpojken nonchalant. Det är en ny *arisk* springpojke.

— Bed henne stiga in, säger han ansträngt vänligt.

In smyger stilla den lilla Nell Bartholdi. Den förra springpojken visste hennes namn, han skulle ha nämnt det, inte sagt "en dam"... Han hörde till dem som beundrade Nell Bartholdis dikter...

— Sitt ner, säger han. — Jag är ledsen, men...

Hon avbryter honom — det har hon aldrig gjort förr. — Jag vet, säger hon hastigt. — Mitt namn får inte synas mer. Det är judiskt. Jag vet att ni gjort allt vad ni kunnat. Bara ni får vara kvar...

— Kära fröken, det här min sista dag — här. Jag håller på att ståda bordet åt min efterträdare. Vilken underbar ödet's gåva att just ni skulle bli min sista besökare... Jag är den siste juden här — ni förstår, jag var opolitisk, alltså relativt ofarlig... Och det var svårt att få tag i en kulturredaktör ur deras horder... Nej, var inte rädd — ingen lyssnar idag — man vet att jag skall sluta... Jag skulle just gå. Kanske vi kan få sällskap härifrån. Låt oss gå till ett kafé och prata en stund... Vi skall väl inte förlora kontakten för att vi slutar här — tillsammans? Jag skall redigera en judisk tidskrift, för att inte svälta ihjäl... Där skall jag trycka era dikter så länge det går...

Hon sitter där blek och darrande. Ögonen blir rödkantrade av tårar som samlas. Det blir tyst i rummet. Och mörkt.

Då bryter plötsligt ovädret lös. En skarp åskskräll, en blikt och efter ett andetag av tystnad stötar regnet ner.

De sitter tysta och stirrar mot fönstret. Rakt lodrätt faller vattnet som en grå ridd. Det smattrar mot gatan, mot kastanjernas lövverk, mot husets utsprång. Det dånar av regn.

Så avtar smattrat, det blir en nyans ljusare i rummet. Dofen från kastanjerna väller in friskare än förrut, nu doftar det som nygräddat bröd... Och med ens faller en solstrimma in över bordet och når fram till den lilla kvinnans ansikte. Hon blinkar till och måste le...

— Må det vara ett omen, säger han och reser sig. — Må förmörkelsen vara kort och gå spåröst förbi. Skall vi gå då? Utan att se oss om...

De går till fots utför trapporna, ut genom porten. De ser sig inte om.

— Går ni med till ett kafé? frågar han när de vandrat ett stycke bort från tidningskoncernens hus.

— Kunde vi inte gå — till Deutsches Museum istället? säger hon blygt. På ett kafé tittar de ut oss...

hade han hört fru Schulze i trappan. — Den där fru Huber, hade hon sagt, till en annan kvinna — hon sitter där med stor våning och har det bra — inga barn och allting! Och en annan har otur och får tvillingar, kan man tänka sig. Men vi ska nog ge dem. Här ska judar sitta och ta opp plats i vårt hus. Nä, de ska vi bli fler om! Hur de nu bär sig åt att inte få barn...

Den gången hade Leo vänt i trappan för att inte fru Schulze skulle se honom — och för att lugna sig innan han träffade Ester. Han visste bättre än någon annan hur gärna Ester ville ha barn.

Från sin nya lägenhet hörde de dag och natt tvillingarnas skrik. Rummen var inpyrda av kallluft, tapeterna var mörka, valda av famljen Schulze. Det fanns inga nya att få, sade värdin. Ester och Leo slöt sig närmare varann, de smög sig utför trapporna, de undvek att se de andra hyresgästerna i ansiktet. Inomhus viskade de, ängsliga att deras ord skulle höras genom väggarna.

Leo hade en hobby. Han spelade piano. Det var för honom en lycka och vederkvickelse att sätta sig vid pianot och spela Max Regels eller Haydn när han behövde ny ingivelse vid skrivbordet. Nu klagade fru Schulze hos värdin: — Tvillingarna kan inte sova när den där jude-redaktören spelar!

Leo slutade att spela. Han rörde aldrig mer pianot.

Ottivelsen tärd på deras livskraft. Den var som ett mögel som hindrade lyckans syre att nå in till deras väsen. Ester började försiktigt tala om systemen och svågern i Sverige.

Brev kom och gick. De var inte ovilliga att hjälpa Leo över... De skulle höra sig för hos myndigheterna.

Men det var på den tiden — på trettioalet — då de svenska myndigheterna inte var särskilt hugade på judiska flyktingar, allra minst intellektuella. Månader gick utan resultat. Vänner i Sverige skrev intyg och ansökningar, men svaren dröjde...

En dag kom brev från Amerika. Redaktör George Bartholdi erbjöd sig att ge Leo affidavit — han borde skynda sig — det kunde bli krig — då skulle allt bli så mycket svårare...

Leo satt länge i sitt rum och läste brevet. En sällsynt varm lycka spred sig genom hans kropp. George Bartholdi, den store tidningsmannen, hade kommit ihåg honom. Han ville hjälpa honom! Så här skrev han: — Vi behöver dig och din fina penna här. Min tidning skall bli ett stycke fast mark under fötterna på alla tysktalande i försikringingen. Du behöver inte frukta att mista ditt språk, som du så måsterligt brukar. I min tidning får du skriva tyska. Det är annars förbannat med den här språkförbistring. Jag började skriva på engelska, men det lät ju som småbarnsspråk — och amerikanerna skrattade åt mig. Då fick jag idén till min *Weltbühne* — och där har du din givna plats. Kom snart. Res över Sverige!

minnet för allt annat än det som gäller Ernst. Visst är jag glad att Anna och Aron kommer undan innan det händer också dem något...

Hon vred på ringarna och kramade näsduken. Då och då lyfte hon händerna i en förtvivlans åtbörd, det låg en åkallan och ett hot i den ovanliga gesten. Han såg det med undran. Hon ville en gång bli skådespelerska lilla Mirjan — han minns som i en dröm diskussionen som han uppsnappat som barn... Därav blev ingenting. Familjen var gammal och sträng, Mirjan bortgiftes när hon var aderton år. Men nu, när han såg henne, mindes han att hon själv haft en aning om sin dramatiska begåvning....

Och hon hade rätt när hon älskade och beundrade Ernst. Han var en sällsynt älsklig människovarelse. Den enda av systemns familj som Leo känt spontant sympati för. Och just han skulle drabbas av ödet...

Det mörknade och multrade vid synranden — hur länge skulle han och Ester få leva sitt stilla liv ostörda?

De hade sin bostad i ett stort hyreshus. Nittiotvå familjer bodde i denna bikupa, var och en med sitt kort på dörren. Här kunde man känna sig väl gömd, okänd bland idel obekanta. Så hade de trott.

Men när judehatet proklamerades som inte bara lovligt utan berättigat, förändrades långsamt atmosfären i det grå stenhuset. Det visade sig att de övriga arbetsbina i huset mycket väl kände till Leo Huber och hans fru Ester.

Det var Ester som först upptäckte det. Det var hon som hade de dagliga friktionerna med yttervärlden. När hon kom in i mjölkaffären på hörnet stod flera av husets kvinnor där före henne. De tystnade plötsligt när hon steg in — hon förstod: de hade talat om henne! Somliga av dem hade hälsat och pratat ett och annat ord under de år som gått — nu blev det allt förrer som kände igen henne. Somliga såg generade ut, andra fräcka, hånfulla. Hon skyndade hem med mjölkflaskan och i sitt eget kök försökte hon stryka av sig den kläbbiga illviljan, som fastnat på henne därute bland medmänniskorna... Den onda lukten måste vädras bort innan hon gick in till Leo — han fick inte oroa, han var så ömtålig, varje förstämning inverkar på hans lungor.

Så kom den dag då hon måste tala med Leo. Familjen Schulze hade begärt hos värden att få byta lägenhet med Hubers. Schulzes hade tre rum och tvillingar, Hubers hade fyra rum och inga barn.

Naturligtvis låg det en viss rättvisa i denna begäran. Men Leo var i större behov av ett enskilt rum för att arbeta än tvillingarna för sina livsyftningar. Ingen av dem sade dock något sådant. När det kommit så långt var de glada att få bo kvar i huset. I tre små rum.

Leo blev inte så förvånad som Ester väntat. Han hade redan sett och anat hur oviljan drog ihop sig omkring dem som ett nät. En dag

Hon hade rätt. Judehetsen verkade — uppåt och nedåt. Deras anskikten var inte vad man kallar utpräglad judiska, men hennes stora ögon hade ett orientalistiskt drag, och hans svarta hår var misstänkt vågigt. Och framför allt — känslan av att vara illa sedda gjorde dem besvärade och ödmjuka mot deras vilja....

De gick till museet. Det blev en stund av glömska och harmoni. De afrikanska stammarnas sinnrika verktyg, deras märkvärdiga musikinstrument drog de båda varandra bort ifrån samtidens och nuets Berlin in i djungler och gröna snår, där nakna svarta jägare smög fram med bågar och förgiftade pilar för att fälla villebråket till föda åt folket i byns runda halmhyddor, som liknade väldiga bikupor. De skratade som barn åt varandras infall, de tävlade om att hålla varandra kvar i önskedrömmarnas värld...

Timmarna försvann. När den stränge vaktmästaren pekade på klockan och förklarade att det var stängningsdags, såg de på varandra förvånade och ändå lättade. Låtsleken måste sluta — det var bäst att gå hem och gömma sig innanför stängda dörrar....

Men timmarna i Afrikas djungler hade gjort dem till vänner grundigare än poesi och estetiska intressen. Den yttre faran, ännu vag och avlägsen, hade som ett kallt vinddrag drivit oss i lä. De tryckte varandras händer och skildes vid en spårväghållplats. Han stod länge och såg efter hennes vagn, innan hans egen kom och förde honom hem till Ester som var en god och trogen hustru, utan förmåga eller vilja att leka kurragömma med verkligheten...

•

Om man gör sig liten och anspråkslös och håller sig fjärran från all politik, kan man leva länge också i ett fientligt samhälle — som det låga gröna krattet på bottnen av den mäktiga skogen.

Man kan sluta sig närmare sina trosfränder, som man förr inte frågat så mycket efter. Religion var lika avlägset som politik. En bildad estetiskt och litterärt intresserad människa såg med lätt förakt på de fromma, som pysslade med att hålla liv i urgamla traditioner, främmande för vår tid. En anknytning var det dock, en bindning vid ett historiskt sammanhang. Och underligt nog fungerade det i nödens stund.

Leo Huber blev erbjuden att sköta en judisk tidskrift.

Han hade inte längre någon redaktion att vandra till, intet stort redaktionsbord att breda ut sina papper över. Han satt hemma i sitt rum och arbetade — och det svarade angenämt mot ett behov av ro och stillhet hos honom, en tröghet, som kom av hans sjukdom.

Ester fick mindre pengar till hushållet, men hon visste på råd — hon hyrde ut det minsta rummet och fick en liten inkomst där. Leo kunde fortsätta att leva — ännu mera omgärdad och instängd än

förr, ännu mera skyddad för den ohyggliga verklighet som växte över hans huvud — som ett vulkaniskt moln, fullt av giftiga ångor.

Än bredde det sig så högt över krattet...

Men verkligheten är en efterhången gäst.

En dag när han satt vid sitt skrivbord och funderade på hur han skulle ge den torra judiska tidskriften en mera litterär touche, knackade det på hans dörr och Ester stack in ett rödgrått ansikte. — Leo viskade hon — varför viskade hon i deras eget hem? — Liselotte är här och vill tala med oss...

Liselotte var hans svägerska. Henne kunde man inte undkomma. Han steg ohägad upp och följde oroad Esters ovänligt upprörda ansikte. I sovrummet satt Liselotte på fotändan av hans säng och grät.

Han tyckte inte om att folk satt på hans säng — och inte var han särskilt förtjust i Liselotte heller, hon var prosan själv och dessutom en aning högfärdig. Det var lyckligtvis sällan hon hedrade deras enkla bostad med ett besök.

Ester satte sig på den andra sängen mitt emot Liselotte. — Gråt inte, sade hon ömt, Leo är här, nu kan vi tala om saken...

Han kunde inte förstå att Ester var så fäst vid sin dumma syster...

— Berätta det du, fick Liselotte fram bakom näsduken.

Jo, det var så att myndigheterna uppsårat att Alfred inte var alldeles utblottad, och nu hade de hittat på att tvinga honom att betala en straffskatt om han ville fortsätta sin affär. De hade upptäckt att det låg guld under det gröna krattet, och de tvekade inte ett ögonblick att riva upp den obetydliga lilla buskväxten.

— De har begärt mer än han har i kontanter och mer än han kan skaffa. Vi är ruinerade. Och det värsta är, att hädanefter får vi aldrig vara i fred. När de bara fått ögonen på en, är det förkylt. Vi har blivit rädda av alla bekanta att ge oss iväg... Vi tänker fara till Sverige...

Det var Liselotte som övertagit berättelsen.

— I Sverige kan han fortsätta med skinnaffärerna. Du kan få igen pengarna där.

— Pengar — vilka pengar...

Nu grep Ester in: — Jo, de måste få låna kontanter till resan av oss. De är alldeles utblottade...

— Är det möjligt? — En iskill skräck gick igenom honom, pusten av verklighetens vind hade nått fram. Den förmögne Alfred utblottad!

— Vi måste betala biljetterna idag — och vi har inte ett öre. Bankkontot är spärrat. Lagret är bevakat. Jag tog med mig en påls åt Ester — den är värd femhundra... Kan du låna oss femhundra för den?

Han såg flyktigt på den vackra skinnkappen som låg utbredd på

Esters huvudkudde. Ett vackert brunt skinn — han var inte specialist på sådant — men nog kunde det vara värt femhundra.

Värrare var att han hade så litet på sparbanksboken. Knappt femhundra, skulle han tro...

— Har vi så mycket, Ester? frågade han förvirrad.

— Vi har femhundraåttio på boken. Jag kan gå ut genast, innan banken stängs...

Den snälla Ester, hon tvekade inte att lämna ifrån sig deras reserver! Han täckte skamsen över sin känsla av obehag — den hemliga önskan att det varit någon annan än just Liselotte och Alfred, som skulle räddas. Den rike skinnhandlaren... De kunde ha skänkt Ester en påls lite tidigare...

Han sade högt: — Ja, gör det du...

Det var sista gången han såg Liselotte. Januari 1934.

För Ester var det en tröst under de kommande åren att då och då skriva ett mystiskt intetsägnande brev till Liselotte, och få ett lika försiktigt dokument till svar. Som man kunna vänta gick det bra för Alfred i det nya landet. En skicklig skinnhandlare är lättare att placera in i vilket samhälle som helst än en konstnär, en litteratör, en jurist, en läkare... En affärsman är inte begränsad av språk, examina, nationalitet. Kapitalet är internationellt... Och dessutom är pålsverk en gammal bytesvara. I vissa fall är det bättre än sedlar...

Nästa gång gällde det hans egen syster. Hon var fjorton år äldre än han och såg redan ut som en gunna.

Hon kom inte för att be om pengar, hon sökte upp honom för att få tröst. Sonen hade blivit tagen i arrest och förd till koncentrationsläger. Det var ende sonen och moderns älskling. Vad hade han gjort? Jo, under den ryska hungersnöden 1927 hade han varit med i en kommitté som samlat pengar för de svältande ryska barnen. Han var lika opolitisk som Leo, jurist till yrket, starkt musikalisk.

Och nu var Mirjam nära vansinne av sorg över sonen.

Leo försökte lugna henne. — Han kan bli frj, ingenting kan bevisas om honom...

— Tror du de bestarna behöver bevis? Du talar precis som hans far! Ingen förstår hur jag har det! Jag har inte sovit en natt sedan han blev tagen...

Sorgsen såg Leo på det förgrämda ansiktet med de tunga ögonlocken och vecken från näsan ner mot munspjorna. Var inte håret gråare än förr?

— Du har ju Anna och Aron, sade han tveksamt.

— Men huru länge? De reser till Palestina så snart de får papperen i ordning, som du vet. Men inte kan pappa och jag fara med, när Ernst sitter i koncentrationsläger! Vi måste vänta på honom. Han är sjuk, har jag hört... Ja, det har jag sagt förut... Jag har tappat

Rut Hillarp.

Man hade en chans, men man tog den inte.. Varför? Det verkade som om de flesta aldrig hade tänkt sig att kongressen kunde vara annorlunda än den var. Dock lyckades jag hitta en indisk kommunist som var förtjust i Erik Blombergs tal och ville ha haft mycket mera sådant.

Ofta fick jag till svar: "Men här finns ju alla möjliga meningar." Och det var nog sant på sitt sätt. Det fanns t. ex. en

hel del pacifister som deklarerade sin pacifism. Men hur skulle denna kunna lösa världens akuta kris? Pacifismen löser individuella problem, inte politiska. Den måste betraktas som utopisk så länge de styrande eller folkmajoriteten i stormakterna inte kan tänkas omfatta den inom rimlig tid. Detta hindrar givetvis inte att en pacifist kan ha goda förslag om hur man på den konkreta förhandlingsvägen ska komma någon vart. Men han bör då hålla sig till dessa och inte uppta tiden med timslånga skildringar av det enligt Gandhi naturenliga levnadssättet. Sådant kan dock vara åtminstone njutbart genom att vara pittoreskt, värre är de vanliga aldrig-mera-krig-fraserna. Principiella utredningar om varför man inte vill ha krig saknar enligt min mening intresse inför ett auditorium där ingen vill ha krig. Det var ibland som om talarna trodde sig stå inför en hord amerikanska rustningsmagnater och inte inför de fredligaste fredsdelegater. Om man hade fått lika energiska och allsidiga utredningar av varför det *blir* krig!

Ja, nog fanns det olika sorters folk och meningar.

Det fanns en iransk eminens som steg upp för att meddela att han under hela kongresstiden skulle *fasta*. Han var förtjusande.

Det fanns en präst som hade de andra prästerna att gå fram och skriva under en resolution om fred i Korea.

Det fanns en dam som skildrade Mohammeds (han som levde på 600-talet) insatser för freden, hans fredsälskande liv och lära.

Det fanns en engelska som ville att kongressdeltagarna med tanke på den stundande julen skulle svära att aldrig döda varandra.

Detta är naturligtvis försvinnande detaljer, och jag vill med dem inte dra löje över hela kongressen. Jag vill bara ge exempel på hur det avvikande i många fall avvek åt det kuriösa hållet, det menlösa. Och inte är jag den som vill beklaga dessa fläckar av egenart.

Ja, jag var en besvärlig delegat. Medan mina kamrater skrev och skrev, bekymrade över vad de gick miste om när det inte fanns någon svensk eller norsk tolkning, satt jag hädisk och antecknade en rad för

varje talare: "Hon säger att krig är ruskigt", "han påstår att han är fredlig". Men även grånade presidiekämpar lär ha viskat till varandra i korridorerna: "Tala inte med mig om fred!"

I *kommissionerna* skulle det diskuteras hade man sagt mig redan vid kongressens början, och när jag inte orkade med flera predikningar skickades jag i kommission av vår omtänksamma ledare.

Jag kom först till en som behandlade "nationernas oberoende och säkerhet". Ett utkast till resolution hade författats av en smärre kommitté, och detta kritiserades nu, på engelska och franska, med hjälp av snabba tolkar. Alla inlägg var skickliga och intelligenta, man avverkade en rad formuleringsändringar i bästa vilja till samförstånd. Det sista stycket i resolutionen handlade om de koloniala länderna, och Ilja Ehrenburg påpekade att ett par av meningarna visserligen innehöll riktiga och bra påståenden men inte höll sig till saken. Han fick genast medhåll av sansade européer, och man undersökte hur man skulle gå fram med bläpennan. Men då tog det fyr söderut. Den ena småväxta personen efter den andra försvarade upprört dessa vackra och sanna meningar, utan tanke på att ingen bestritt deras riktighet. Jag satt vid ett bord med tyskar, av statsmannapondus. Vi såg på varandra och log, resignerat, men också en liten smula desperat. Hur skulle det ha gått om man verkligen hade fått se lössläppta alla de olika meningar som fanns på denna kongress! Om man t. ex. i resolutionen inte hade nöjt sig med att påpeka alla folks rätt till självständighet utan också kommit in på frågan *hur* de ska skaffa sig sitt oberoende: har de rätt att gripa till vapen för det eller inte? Och *vilka* länder kan kallas osjälvständiga?

Senare satt jag i en kommission där man bl. a. diskuterade bannlysning av massförintelsevapen. Även här gällde det att kritisera ett utkast till resolution, och debatten var intressantare här. Skulle man skriva "bakteriekrig används i Korea" eller "en vetenskaplig kommitté har konstaterat att..."? Det fanns vägande taktiska skäl för båda formuleringarna: om *saken* var man ense.

En av de första dagarna uppträdde en fransman och ville ha mera diskussion. Han fick svar från presidiet dels att vem som ville fick tala utan tolk, på villkor att han kom med förslag som kunde behandlas i kommissionerna, dels att vi måste betänka att kongressen var de just nu krigshärjade ländernas enda plattform mot världen. Redan det enkla faktum att någon *hörde* på dem, var en hjälp. Detta är naturligtvis riktigt, och ingen förmenar dessa människor att skaffa sina länder personliga sympatier, som ju alltid är en stark drivkraft för fredsarbete. Men det blev för mycket av denna art, och det motverkade därför sitt eget syfte: man avtrubbades.

Och det tog tid.

Liksom andra inlägg i upplysande syfte. Nästan en hel förmiddag ägnades t. ex. åt bakteriekriget. Den ena vetenskapsmannen efter den andra skildrade sina rön. Det kunde ha räckt med en av dem, och en hänvisning till utställningen.

Krigsskildrarna satt också ofta fast i en av manssammhällets sentimental-heroiska klyschor, som måste

Forts. å nästa sid.

Frågespalten

På denna spalt har vi tänkt försöka oss på lite vardagspsykologi i frågor och svar. Det är ni själva, våra läsare, som skall komma med era frågor, och en förständig och människovänlig själ som skall försöka svara. Om ni har bekymmer med era barn eller med make (maka), eller i arbetet — eller om ni känner er ensam och längtar efter kontakt, eller om ni bara vill anförtro er åt en utomstående person, så kan ni skriva era frågor och funderingar till "Frågespalten", Vi Kvinnor, Box 18073, Stockholm 18.

Till att börja med har vi bett en fru som klagade över att hon inte hade tid att läsa Vi Kvinnor att framställa sitt problem. Så här blev det:

"Jag brukar köpa Vi kvinnor därför att min man vill det, men faktiskt har jag aldrig tid att läsa den. Ibland hinner jag kanske med novel-len, för den är mest lättläst, men annars blir det inte av. Min man tycker att jag skall "följa med", men det är inte lätt när man har hus-hållet för man och två barn i skolåldern. Han läser tidningar varje dag, men det är lättare för en karl, han får sätta sig när han kommer hem från arbetet. Jag hinner knappast sätta mig annat än för att stoppa strumpor och sticka jumpers, övrig tid går till städning och matlagning och lite prat med andra fruar. Vad kan man göra för att få tiden att räcka till? Margareta."

Svar:

Jo, kära Margareta, ta tidningen med och läs upp en bit för någon av fruarna. Säg: — Här ska du få höra! Vad tycker du om det? — Och tycker hon inte som ni, kan ni ju få en rolig diskussion. En annan chans att få tid är att aldrig sticka på jumpern när man är ensam. Spar den till sällskapliga stunder med familjen eller radion. Jag sköter all hushållslagning och strumpstoppning vid radioprogram som jag vill lyssna till. Har ni en syjunta kan ni använda tidningen på samma sätt: en läser högt, de andra handarbetar. Under kaffedrickningen kan ni släppa pratet löst och säga er mening om det lästa. — Det är viktigt att kvinnorna följer med och vet vad som göres för freden i världen, och det försöker vi i vår tidning tala om. Er make som själv läser tidningar, kommer då att kunna prata med er om sådana frågor som intresserar honom, och ibland kanske ni har hittat någon sak i Vi Kvinnor, som han inte sett i dagstidningarna. Att läsa är som det mesta här i världen en träningssak. Börja träna, och ni skall få se så roligt det blir. Arbetet kommer att gå undan, och ni kommer alltid att hitta en lugn stund medan barnen är i skolan — en lässtund. Försöka duger!

Sofia

irritera en kritisk åhörare. Den nämligen att kvinnor, barn och äldre är "oskyldiga" som drabbas. Som om de arma soldaterna, som till och med är tvungna att slåss, inte skulle vara krigets värsta offer. Detta är ju det enda försonande med modern krigsföring att den går ut över alla sorters människor och inte bara en viss generation av män. Om man får välja mellan 50.000 döda soldater och 50.000 döda av alla slag, då ser man problemet klart. Väljer man de döda soldaterna, måste det antingen bero på oförmåga till logiskt tänkande eller på principiellt accepterande av vapenmakt som argument, en bristande insikt i krigets fundamentala vanvett, som heter "den som dödar bäst han har rätt".

Naturligtvis skulle ingen kongressdeltagare ha erkänt en sådan inställning. Allt mynnade ju ut i ett fördömande av våld som medel att lösa tvister; det var en av dessa allmänna formuleringar som alla kunde gå med på därför att ingen betraktade den som riktad mot just honom. Enigheten vanns på precisionens bekostnad.

Men vad vann man då, utom just enighet och uppbyggelse? Kan dessa allmänna fraser om fred och frihet ha någon praktisk betydelse i det nuvarande läget? Låt oss hoppas det. Må de skeptiska försöka trösta sig med att man på diskussionsvägen kanske inte ens skulle ha nått uppbyggelse, troligen inte enighet.

Sista kvällen frågade jag vår presidiummedlem om jag borde stanna kvar under natten för att vara med om röstningen på resolutionerna. "Nej det behöver du inte", svarade han, "de är så allmänt hållna att ingen kan ha något att invända mot dem."

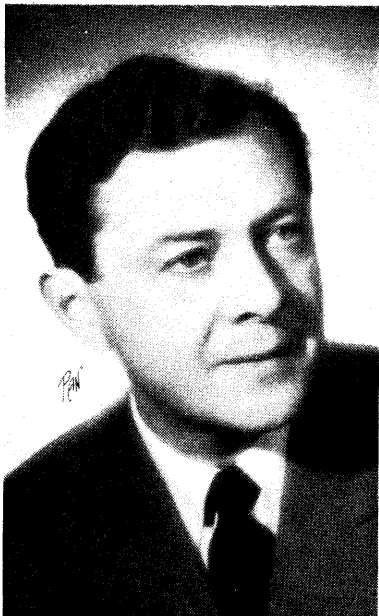
Resolutionerna innehöll i koncentrat de krav som brukade framställas i talen på kongressen. Att ett tiotal personer nedlade sina röster torde inte ha berott på vad som stod i dem utan på vad som inte stod där. Härom vet jag dock inget. Reservanterna lär ha befunnit sig i franska och engelska delegationerna.

En fredspakt mellan de fem stormakterna — vem skulle inte önska det, och vem vågar hoppas att vårt förslag ska ha någon verkan eller att en ny världs-fredsorganisation måste leda till större resultat än den redan existerande, Förenta Nationerna?

De andra kraven är lika vackra och utopiska: slut på alla krig, all inblandning i främmande länders angelägenheter, alla militärpakter, all ockupation, all upprustning. Fram för nationellt oberoende, för kulturellt och materiellt utbyte mellan länderna. Exemplifieringen gäller krig och ockupation; när det talas om militärpakter och främmande inblandning, står det var och en fritt att finna sina egna exempel.

Mina delegationskamrater beklagade inte att de bara fick sova en timme den sista natten: det hade varit en underbar upplevelse när resolutionerna antogs. Jag var glad att jag slapp denna upplevelse, hade sett lite grann av den sorten under kongressens lopp och känt mig generad, nästan ängslig, inför ordets makt att berusa en folkmassa. Den är mig främmande, liksom hela kongressen egentligen var mig främmande och fånglade mig mest som ett skådespel.

Dock stärkte den alldeles avgjort mitt politiska intresse, som ytterligare har ökat av att jag ägnat en vecka åt att läsa igenom kongresstidningarna, för att

RÅTTAN

Novell av Jascha Golowanjuk

I utkanten av en gammal park, just där den gick över i skogen, låg en stor sophög. I den bodde en råtta. En härlig sommarnatt satt hon mitt på sophögen och slickade sig om nosen, mätt och belåten.

— Så underbart här är, tänkte hon, en sån härlig doft av avfall och ruttenhet, bara att gräva sig in och så har jag allt vad jag behöver.

Hon hade just ätit upp en liten ostkant till dessert och blivit svärmisk och längtade efter sällskap. Månen seglade upp på den ljusa sommarhimlen, och sophögen ångade ut värme av solen som hela dagen gassat på den. Plötsligt hörde råttan en liten fågel som satt på en kvist.

— Det blir stor fest i skogen i natt, sjöng den. Alla är inbjudna, allt som kan flyga, gå eller krypa. Du är också välkommen.

— Finns där någon ost? frågade råttan.

— Nej, men det blir dans och musik, näktergalarna ska sjunga både duetter och kvartetter, och blommorna ska tävla i doft med linnean och pyrolan. Älvorna ska dansa i månskenet, och självaste skogstrollet har lovat komma.

— Nej tack, sade råttan, en fest där man inte får någon ost, är ingenting för mig.

— Det blir så vackert, sjöng fågeln, att ingen kommer att kunna tänka på mat. Kom vid midnatt!

vara säker på att jag inte i denna uppsats skulle bygga på alltför ytliga intryck. Och jag vill än en gång betona att det naturligtvis är av stor betydelse att skapa en motvikt mot den amerikanska propagandan. Som en sådan motvikt betraktar jag wienkongressen och som en sådan fyllde den sin uppgift.

Eftertryck utan författarinnans tillstånd förbjudes.

Och så flög fågeln sin väg för att bjuda de andra invånarna i parken. Råttan, som kände sig sällskapssjuk, satt tyst en lång stund, gnagde lite på ett potatisskal och beslöt så att gå på festen. Hon hade ingenting annat att göra.

För ovanlighetens skull var alla fåglar vakna den natten, och därför ljöd från varje buske, varje gren och kvist en tusenstämmig kör av röster. Men månen strålade också så skarpt och klart att det nästan var som om solen hade lyst. Det prasslade i alla buskar, bakom varje grässtrå, det viskade i träden och på marken, hela skogen skulle till festen.

— Är det ingen risk för att man blir överfallen här i natt? frågade råttan en liten skogsmus som satt på en stubbe och tvättade sig till festen.

— Nej, svarade musen, i natt är skogen förtrolad, i natt ska alla kunna njuta av skogsfesten, all gammal fiendskap är glömd.

Djupt, djupt inne i skogen, på en stor matta av linneor, skulle dansen och musicerandet försiggå. Platsen var redan omgiven av tusen och åter tusen åskådare, när råttan kom dit. Hon fick emellertid plats på en rutten och fuktig trästubbe, och det passade henne utmärkt.

— Börjar det snart? frågade råttan.

— Tst, tala inte så högt, viskade de närmaste grannarna, det har redan börjat, syrsorna håller just på med uvertyren. Så snart de slutat, börjar den egentliga föreställningen.

Plötsligt föll en stark månstråle in på linneorna, och de lyfte upp sina små skära huvuden och började dofta så intensivt att hela skogen suckade av välbehag. Runt om linneamattan stod nattviolerna och pyrola, och bakom dem rodnade en vildros av blygsel över sin oansenliga doft. Snart kom fler månstrålar, och när näktergalarna stämde upp sin kör, uppenbarade sig självaste skogstrollet och satte sig på linneamattan. Alla åskådarna böjde sig till jorden och viskade välkomstord.

Skogstrollet satt där med knäna uppdragna ända till hakan och det spetsiga skägget, svansen låg i ring kring hans hovar, som kvällen till ära var förgyllda med fosfor och lyste med mild glans. Hornen i pannan var också förgyllda på samma sätt, och i deras spetsar glänste två karbunklar som han ärvt

av sin mormor skogsrådet. Han skrattade med sin breda mun och klappade i händerna till tecken att föreställningen skulle börja. Hans röst var lik ugglans. Hon satt förresten i en gammal ek och tittade ner på skådespelet. Från träden hängde gammal mossa, som i månskenet såg ut som genomskinliga gardiner.

Snart öppnade sig trädens stammar och grenar, och på månstrålarna steg hundratals älvor ned och började dansa kring trollet. De rörde sig ljudlöst, klädda i genomskinliga kläder av dimma och månsken, de virvlade i luften, de rörde linneamattan så försiktigt att inte en enda liten blomma blev skadad. De virvlade runt så fort att deras gyllene hår fladdrade kring deras leende ansikten och genomskinliga, opalfärgade kroppar.

— När börjar den här festen? frågade råttan.

— Den har redan börjat, viskade alla.

Sommarvinden förde med sig alla möjliga väl lukter som kom de små linneorna att uppbjuda all sin förmåga för att överglänsa dem, medan de blygt viskade:

— Nej, nej, det går inte, kaprifolium doftar bättre, alla blommor doftar bättre än vi, vi är så små, så obetydliga. Vi kan bara dofta för att göra andra en glädje.

Äskådarna applåderade förtjust, både åt älvornas dans och linneornas anspråkslöshet. Nattfjärilar flög över älvornas huvuden och fastnade i deras hår som pryddes av kransar av narcisser, men de fastnade där med flit, för de visste att älvorna älskade att ha dem i sitt hår.

Några ormbunkar, som stod i närheten, öppnade sina fjäderliknande blad och visade en knopp som skulle slå ut just den kvällen på hundraårsdagen.

— Snart öppnar ormbunken sin sällsynta blomma, viskade alla. Titta, den rör sig.

— Asch, sade råttan, ormbunken blommar aldrig.

— Jo, det gör den visst det. Vart hundra år. Dess blomma är ett underverk av skönhet med hundratusen ståndare och en enda pistill, i vilken finns en droppe scharlakansfärgad gyllene saft. Den som dricker den droppen blir odödlig.

— Nu öppnar den sig, nu, nu, viskade alla. Se hur droppen lyser i mörkret! Men akta er för att dricka den. Hur underbart livet än är, så vågar dock ingen önska att det ska vara för evigt.

— Asch såna dumheter! sade råttan och gäspade.

En gul orm, i vars huvud satt två stora rubiner, hängde ned från en gren över skogstrollets horniga huvud och svängde sin glänsande kropp i takt med älvornas dans. Små skogstroll satt i ring närmast

de dansande älvorna och skakade tomma nötskal i vilka de lagt små kiselstenar.

En källa i närheten plaskade, och grodorna sam där och gurglade sig i halsen för att kunna sjunga riktigt fint när turen kom till dem. Dryaderna hängde i träden, och gnolade små vemodiga sånger, och när de då och då böjde sig ned mot trollet, liknade deras hår hängbjörken i den tidiga våren.

En ensam fågel vars fjädrar lyste som rent guld, sjöng en enda ton, enformig och trist. Han hade fått guld på kroppen bara, inte i strupen. En annan fågel med turkosblå fjädrar och grön stjärt satt på skogstrollets axel och viskade vackra sagor i hans öra, mest om ensamhetens lycka och frid. Fågeln älskade bara sig själv och sina sagor.

Små alfer kom springande från hålet i en gammal ek. De bar en krans av liljekonvaljer och rosor, som de virade kring trollets panna. De var alldeles nakna, bara en liten blåklocka på huvudet hade de.

— När börjar föreställningen egentligen? frågade råttan återigen.

— Den är ju i full gång, sade alla.

Och älvorna fortsatte att dansa, än på jorden, än i luften, än bildade de en ring kring trollet, än vilade de på jorden vid hans hovar eller begrov sina ansikten i linneornas famn.

Det rādde en underbar stämning av glädje och lycka, själva nattmaran höll sig gömd i sin håla men stönade ibland så tungt att marken skakade. Då bet myggan henne i hennes fula vårtiga ansikte för att hon skulle gräva sig djupare ned i jorden.

Snart stämde alla skogens fåglar upp en kör, och det lät så lustigt att självaste skogstrollet började vifta med svansen och försökte fånga älvorna med sina håriga händer, men de försvann mellan hans fingrar som dimma.

De första kantarellerna stack upp sina lockiga gula huvuden för att se bättre, och flugsvampen stod på ett ben och viftade med sin röda hatt. De svärmiska furorna prasslade med barren, och hängbjörken böjde sig allt djupare ned mot den doftande jorden. Allt som hade liv tog del i festen, och alla njöt av den förtrollade natten.

Råttan satt och gnagde på sin nakna svans och försökte dölja sina gäspningar. Hon längtade hem men kunde inte komma ut, så stor var trängseln på skogens ofantliga amfiteater.

— Är det inte slut snart? frågade hon.

— Så snart daggen faller är det slut, svarade lysmaskarna, som den natten tänt alla lyktor.

Plötsligt klappade trollet i händerna och dansen och sången slutade.

professor Kuo Mo Jo. Kongressen krävde också omedelbart slut på krigen i Viet-Nam och Malaya.

Ett uppmärksammat framträdande vid behandlingen av den koreanska frågan gjorde den indiska delegationen. Ledaren för den indiska delegationen — framstående medlem av Indiens Nationella Kongressparti — Dr Saifuddin Kitchlew, reste det uppmärksammade påståendet att amerikanarnas bombning av Jalu-floden avsåg att fördröja, helst att omöj-

— Nu händer det något, sade råttan för sig själv, nu kommer det en bit ost med stora saftiga hål som man kan sticka in hela nosen i.

Men det var något helt annat som hände. Upp ur jorden kom en liten tomte med ett skrin som han överlämnade till trollet. Sen försvann han med en knall. Trollet öppnade skrinet och tog fram en bägare av rent guld kantad med ädelstenar, och denna satte han ned på marken efter att först själv ha druckit en klunk. Sen kom alla fyrfota djur och fåglar, ormar och insekter för att dricka ur bägaren. Den blev aldrig tom. De som inte kunde lyfta den till munnen, stack näbben i den eller slickade av en droppe på utsidan. När det blev råttans tur, lukade hon på bägaren, gjorde en grimas och vände tillbaka till sin plats. Men alla andra som smakat på drycken suckade av välbehag och gick vacklande av salighet därifrån.

— Vad var det i bägaren? frågade råttan.

— Skönhetens dryck, svarade en liten vessla, den drycken är den mest berusande i hela världen.

Råttan såg hur hela skogen plötsligt började röra sig. Vinden, som också smakat på bägarens innehåll virvlade upp i trädkropparna och försvann till stjärnorna för att dansa av sig sitt rus. Älvorna svingade sig allt högre och högre upp och förenade sig med de lätta skyarna som seglade på den safirblå himlen. Dryaderna gömde sig sedan de först kysst på fingrarna åt skogstrollet, och fåglarna flög skrikande och sjungande bort mellan träden och försökte finna sina bon. Alla var berusade av skönhetens dryck.

Så började daggen falla och glänste på gräset som opaler och månstenar. Råttan skakade av sig daggen och skyndade till sin sophög, hon orkade inte se slutet på festen, det allra ståtligaste, då skogstrollet själv dansade och underjordens alla invånare visade sig några minuter, iklädda alla världens ädelstenar. Nej, hon orkade absolut inte stanna, hon måste tillbaka till sin sophög. Hon hann hem just då den första solstrålen föll på jorden.

Hon grävde sig in i det varma, ångande avfallet, insöp begärligt den ruttna stanken och i det hon grävde viskade hon:

— Äntligen hemma! En sån doft!

liggöra de pågående fredsförhandlingarna. Han krävde vidare i den indiska delegationens namn:

Förbud mot användandet av napalmbomber och andra barbariska metoder för krigföring.

Att FN måste sluta med att stödja Syng-man Rhee-regimen i Syd-Korea.

Att de internationella lagar som förbjuder mord på krigsfångar efterlevs och han tillade att i dessa frågor finns icke två meningar i Indien.

Som representant för Koreas marterade folk talade en tap- per koreansk kvinna Mme Kim Yen Sou. Hennes tal var bit- tert och hon undanhöll inte kongressen sanningen om de ill- gärningar som FN-styrkorna och då främst amerikanerna dagligen begår i hennes hemland. Hennes tal gav det korean- ska dramat i ohygglig närbild, men så talade hon också på vägnar av hundratusentals och åter hundratusentals stupade koreaner, av tiotusenden ihjälbombade äldre, av hundra- tusenden koreanska kvinnor som mist sina män och sina barn, av hundratusenden värnlösa och oskyldiga barn som mördats av de amerikanska inkräktarna. Obarmhärtigt slet hon mas- ken av den propaganda som söker framställa den amerikan- ska aggressionen som försvar av någonting annat än impe- rialismens profitintressen och militärstrategiska beräkningar. Hon lämnade ingen plats för undanflykter och de fakta hon levererade var så klara att de borde kunna uppfattas av det kalla krigets mest eländiga offer också i vårt land. Mme Kim Yen Sou appellerade till Amerikas kvinnor: *"stoppa sändan- det av era män och söner till Korea och kalla hem dem som redan är där"*.

De väldiga ovationer och omfamningar som mötte korean- skan då hon lämnade talarstolen talade sitt tydliga språk om att hennes tal gått direkt till kongressdelegaternas hjärtan.

De kristna vädjar om fred i Korea.

Ett av kongressens mest högtidliga ögonblick upplevde vi under behandlingen av den koreanska frågan då den engelske prästmannen Stanly Evans sent en kväll besteg talarstolen. Han inledde med att tala om de kristnas ansvar inför mänskligheten, om prästerskapets plikt att övertyga väster- landets kristna om att hela världen är i fara om inte kriget i Korea föres till ett snabbt slut.

I sitt tal, som också måste ha ett stort intresse för Sveriges kristna, yttrade den engelske prästmannen:

"Ingen kristen kan ha en minuts fred i sitt eget sam- vete så länge detta bittra och barbariska krig pågår; ingen kristen som har medkänsla med Koreas svåra kamp kan fira julens högtid i dess rätta betydelse."

Pastor Evans omtalade att man mottagit en appell till världens kristna som utsänts av en konferens i Pjongjang med koreanska kristna. Pastor Evans berättade att en rad engelska prästmän och andra religiösa ledare signerat ett uppprop som stöd för de koreanska brödernas maning och som vädjar till alla kristna att i sitt julbudskap om Fred på jorden inrymma ett krav om fred åt Koreas plågade folk.

Då pastor Evans slutade sitt tal med orden: "Vem vill nu komma fram och underteckna detta uppprop?" utbröt kon- gressens dittills starkaste ovationer under det att prästmän och religiösa ledare strömmade fram till talartribunen för att med sina namn instämma i upppropet.

Detta är vägen till fred i Korea.

De förslag som professor Kuo Mo Jo ställde till lösning av den koreanska frågan vann genklang på kongressen och gick ut på följande:

1. Att alla militära operationer till lands, till sjöss och i luften genast upphör.

2. Att frågan om repatrieringen av krigsfångarna hänskjutes till en "Kommission för fredlig lösning av den koreanska frågan", en lösning i överensstämmelse med Genève-konventionen.

3. Att alla utländska trupper, inberäknat de kinesiska frivilliga, tillbakadrages.

Efter samma principer föreslogs en lösning av konflikterna i Viet-Nam och Malaya.

600 miljoner bakom kravet på en fredspakt

Kongressens tredje huvudfråga gällde att åstadkomma avspänning i den internationella situationen. Den centrala och avgörande frågan är därvid att tvinga fram den fredspakt mellan de fem stormakterna som redan 600 miljoner människor med sina namnunderskrifter rest kravet om. Folkens Fredskongress gjorde en direkt hänvändelse till stormakternas regeringar där det föreslås att förhandlingar skall inledas.

Professor J. D. Bernal, som inledde denna fråga, pekade på nödvändigheten av en återgång till Förenta Nationernas stadga och att Kina och andra länder, som ännu står utanför, inte längre förvägras tillträde till FN. Omedelbar nedskärning av alla rustningar, förbud mot atombomben och andra massförintelsevapen, effektivt förbud mot varje slag av krigspropaganda, vidgad handel mellan öst och väst, ökat kulturellt och idrottsligt utbyte och förintande av myten om järnridån börde till de viktigaste anvisningarna till lösning av den internationella spänningen.

I diskussionen gjordes talrika inlägg från neutralister, pacifister och religiösa. Så framförde exempelvis Dr Hugo Kramer från Schweiz synpunkten om ett neutralt och utanför Atlant-pakten stående Europa med ekonomiska och kulturella relationer med både väst och öst. Från Sverige deltog i diskussionen författaren Erik Blomberg som ingående motiverade de svenska neutralisternas uppfattning. En italiensk delegat Mme Piaggio framförde den meningen, att vid ett möte mellan de fem stormakterna även Indien skulle deltaga som likaberättigad part.

Den kommission som arbetade med frågan om internationell avspänning var fullständigt enig kring de frågor som redan angivits i referatet av professor Bernals inledning.

Tidningen **Vi kvinnor**
i demokratiskt världsförbund
Utgivare: **Andrea Andreen**
Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté:
Gunhild Tegen, Valborg Svensson.

Utkommer med nio nr per år.
Prenumerationspris per år: Kr. 4: —.
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).
Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.
Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

Förbundsstyrelsens lokaler är belägna i
Kungsgatan 79, Stockholm. Tel. 53 19 61.

Frå Gerda Linderot

Snöskyvägen 36, 4tr.

Me SÖDERHOLM K

Bakteriekrig i Korea och Kina

Pris 2 kronor.

Undersökningskommissionens avslöjanden utgör en
varning för alla folk, också för vårt. Läs boken och
låt andra läsa den!

Den 19 december, nära midnatt går kongressen till avslutning — en värdig final till dess inledning och förlopp. Kommissionerna framlämnar sina rapporter. I varje delegation går man till omröstning om resolutionerna. Varje delegat bekräftar med sin namnteckning sitt ställningstagande. Bifallsrop, levan och applåder tillkännager enigheten. Giuseppe Nitti bestiger talarstolen för slutord. Han tackar varmt alla delegater. Han glömmer inte dem som svarat för att organisation och administration fungerat perfekt vid kongressen. Och Nitti fortsätter: "Denna kongress har blivit en stor framgång. Våra största förhoppningar har överträffats." Han erinrar om att var och en i enlighet med Juliot-Curies löfte fritt fått framföra sin mening. Han föreslår utgivandet av en *vit bok* innehållande alla kongressens tal. "Vi har arbetat gott och kan känna oss tillfreds. Freden bevaras inte blott med diplomatiska dokument och i juridiska fraser. För att segra måste man tro på ideal. Ha tillit. Även om vår kamp blir lång och svår skall vi triumfera!" — slutade Nitti. Ovationerna växer till orkan. Kongressen jublar. Delegation efter delegation stämmer upp sina sånger. Hela kongressen sjunger på en mångfald av språk. Ropet: "Leve freden!" ljuder på franska, engelska, kinesiska, italienska, ryska, tyska, polska, svenska och många andra språk. Folkens Fredskongress är avslutad. En triumf för freden. Fredsrörelsen är oöverberrörlig. Dess mål är folkens bästa och ädlaste förhoppningar — att rädda mänskligheten från krig, att ge fred åt folken, mödrarna och barnen världen över.

UR INNEHÄLLET

ELISABET TAMM: Ett bedrövligt budskap	2
HONORINE HERMELIN GRÖNBECH: Humor och Högsinnet	3
INGEBORG BJÖRKLUND: Dikter	4
BIRGIT CARLSSON: Folkens fredskongress	5
RUT HILLARP: Intryck från Wienkongressen	6
JASCHA GOLOWANJUK: Rättan	9
FRÅGESPALTEN	
FÖLJETONG	